

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Keva

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Keva (RP 102/2019 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för utlåtande till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Marja Isomäki, finansministeriet
- bevakningschef Matti Juntunen, Finansinspektionen
- direktör för juridiska ärenden Karoliina Kiuru, Keva
- ledande arbetsmarknadsjurist Jouko Hämäläinen, KT Kommunarbetsgivarna
- JD, docent, arbetslivsprofessor Timo Viherkenttä.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- STTK rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Inget yttrande av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Pensionsskyddscentralen
- Finans Finland FA
- Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

De ändringar som föreslås i propositionen innebär i många avseenden att lagstiftningen moderniseras, och de är till största delen värda att understödhas.

Utlåtande EkUU 5/2020 rd

Ekonomiutskottet omfattar och välkomnar propositionens syfte att utveckla Kevas juridiska ställning. Den föreslagna regleringen motsvarar dock inte i sin helhet de frågor om tillsynen eller verkställigheten av arbetspensionssystemet som under de senaste åren aktualiserats i samband med Kevas ställning och verksamhet, eller t.ex. problem i anslutning till fördelningen av tillsynen över Keva.

Förvaltningsorgan. De viktigaste punkterna i propositionen är ombildandet av delegationen till fullmäktige och revideringen av bestämmelserna om styrelsens sammansättning. Den viktigaste förändringen är att ställningen för kommunala arbetsmarknadsverket och de huvudsakliga avtalsorganisationerna inom kommunsektorn stärks.

Enligt den gällande regleringen består Kevas förvaltningsorgan i sin helhet av representanter för kommunsektorn: personer som föreslagits av kommunernas centralorganisation, de huvudsakliga avtalsorganisationerna inom kommunsektorn samt kommunala arbetsmarknadsverket. Bakom detta ligger Kevas tidigare roll som kommunal pensionsanstalt. Kevas roll och uppgifter har dock förändrats väsentligt, eftersom Keva har blivit verkställare av alla pensioner inom den offentliga sektorn och bestämmelserna om dessa områden också har samlats i en gemensam pensionslag för den offentliga sektorn (81/2016).

Ekonomiutskottet påminner om att Keva har till uppgift att sköta

- verkställighet av pensionsskyddet för personalen inom kommunsektorn, staten, den evangelisk-lutherska kyrkan och Folkpensionsanstalten enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, verksamhet i anslutning till att minska risken för arbetsoförmåga för personalen inom kommunsektorn, staten och den evangelisk-lutherska kyrkan samt andra uppgifter som föreskrivs i den lagen,
- finansieringen av pensionsskyddet för den personal som är anställd hos medlemssamfunden, med undantag av finansiering på vilken lagen om finansiering av statens pensionsskydd tillämpas, samt
- uttagande av pensionsavgifter enligt 2 § 1 mom. i lagen om finansiering av statens pensionsskydd och 1 mom. i lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd.

Således gäller en stor del av Kevas uppgifter också annat än kommunsektorn. Trots att propositionens syfte uttryckligen är att reformera vilka organ som ska föreslå de personer som utses till förvaltningsorgan, föreslås inga ändringar i nuläget till denna del. Enligt propositionen ska alla 41 fullmäktigeledamöter och styrelsemedlemmar vara personer som föreslagits av olika aktörer inom kommunsektorn.

Ekonomiutskottet föreslår att social- och hälsovårdsutskottet överväger att ändra bestämmelserna om fullmäktigeledamöterna och styrelsens sammansättning så att en del av ledamöterna i stället för inom kommunsektorn utses bland personer som föreslagits av andra offentliga sektorer vars pensionsskydd verkställs av Keva.

Styrelsens delegeringsfullmakt. I propositionen föreslås det att uppgiftsfördelningen mellan fullmäktige, styrelsen och verkställande direktören preciseras. I 9 § 4 mom. i den föreslagna lagen in-

Utlåtande EkUU 5/2020 rd

går en förteckning över styrelsens uppgifter. Dessutom föreskrivs det i det nya 5 mom. att styrelsen kan delegera befogenheter till verkställande direktören samt till andra tjänsteinnehavare eller arbetstagare vid Keva. I gällande 21 § 2 mom. finns motsvarande bestämmelse om investering av medel, men till övriga delar är den föreslagna bestämmelsen ny.

Ekonomiutskottet konstaterar att frågor som hör till styrelsen kan vara förenade med delegeringsbehov. Nu har delegeringsbestämmelsen dock formulerats öppet på så sätt att ingen av styrelsens uppgifter har lämnats utanför dess tillämpningsområde. Ekonomiutskottet föreslår att det preciseras vilka uppgifter delegeringsmöjligheten gäller.

Revision och bokslut. Keva är inte bokföringsskyldig enligt bokföringslagen, utan bokföringslagen iakttas i tillämpliga delar. Därför bör denna avgränsning också framgå av ordalydelsen i 35 § i den föreslagna lagen på samma sätt som i den gällande bestämmelsen.

Verkställande direktör. Ekonomiutskottet påpekar att verkställande direktören för ett arbetspensionsförsäkringsbolag förutsätts ha gott anseende och god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Enligt propositionen ska Kevas verkställande direktör ha högre högskoleexamen, sådan mångsidig erfarenhet som uppgiften kräver samt i praktiken visad erfarenhet av ledarförmåga och erfarenhet av ledarskap. Även om de allmänna behörighetsvillkor som blir tillämpliga i och med att verkställande direktören står i tjänsteförhållande enligt utredning i samband med utfrågningen av sakkunniga i praktiken fyller denna lucka, anser ekonomiutskottet med tanke på regleringens symmetri att det är viktigt att behörighetsvillkoren för Kevas verkställande direktör utvecklas så att de överensstämmer med de krav som för närvarande ställs på verkställande direktörer i arbetspensionsbolag.

Delad tillsyn. Enligt gällande lagstiftning är tillsynen av Keva delad mellan finansministeriet och Finansinspektionen på så sätt att ministeriet har hand om den allmänna övervakningen av verksamheten och Finansinspektionen övervakar planeringen av finansieringsverksamheten och placeringen av medlen. I fråga om tillsynen föreslås det i propositionen ändringar i bestämmelserna om revisorer i 6 § 3 mom., men inte i de ovan nämnda bestämmelserna. Nuläget innebär att Finansinspektionen inte har befogenhet att övervaka Kevas förvaltning. De facto hänger dock förvaltningen och placeringsverksamheten tätt ihop med varandra. Ekonomiutskottet påpekar att problem i samband med delad tillsyn har identifierats även i andra sektorer, och i diskussionen om till exempel Sysselsättningsfonden motiverades överföringen av tillsynen i sin helhet från social- och hälsovårdsministeriet till Finansinspektionen (RP 42/2012 rd) med att ett ministerium som fungerar som en del av statsrådet inte i regel ska vara en tillsynsmyndighet. Frågan är både principiell och praktisk.

Lagen om Keva bör i fortsättningen utvecklas på så sätt att det inte längre bildas tillsynsmässiga överlappningar och eventuella skuggområden. Ett beslut om att överföra tillsynen i dess helhet till Finansinspektionen skulle till exempel kunna genomföras genom att 6 § (dess 1 mom.) ändras och 7 § upphävs.

Finansinspektionen måste i vilket fall som helst tillförsäkras tillräckliga och effektiva sanktionsmedel; rättigheterna och ansvaret visavi tillsynen måste vara välavvägda. För det behövs tillräckliga befogenheter att de facto genomföra tillsynen. Dessutom ska arbetsfördelningen mellan till-

Utlåtande EkUU 5/2020 rd

synsmyndigheterna ge så lite rum för tolkning som möjligt. Ekonomiutskottet påminner om att det för närvarande bereds en sammanslagning av det privata och kommunala pensionssystemet, som ingår i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering. I samband med beredningen bör det utredas hur tillsynen över Kevas tillsyn ska kunna anförtrons en enda tillsynsmyndighet, t.ex. Finansinspektionen, för att säkerställa att den är heltäckande och verkningsfull. Ekonomiutskottet föreslår dessutom att man i statsrådet utreder andelslagens ställning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att social- och hälsovårdsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 10.3.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juhana Vartiainen saml
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Maria Guzenina sd
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Sakari Puisto saf
medlem Minna Reijonen saf
medlem Joakim Strand sv
medlem Hussein al-Tae sd
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Hilikka Kemppe cent.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.